

БЕСЕДА

о љубави претежнијој од разума

Познати претежнију од разума љубав Христову (Еф. 3, 19)

Љубав која претеже разум, правезилази наше поимање, то је љубав Христова. Нико не може ни наслутити ни каквоћи ни величину те љубави док се Христос у њ не усели. Може ли ико наслутити укус меда, ако никад није устима својим окусио мед? Тек кад вером уђе Христос у срце човеку, човек осети неисказани укус љубави Христове, сладосни и опојни мирис њен, и недосежну свеобухватљивост њену. Као што човек имајући Христа у срцу додирује ширину и дужину и дубину и висину познања мудрости божанске, тако исто имајући Христа у срцу човек додирује бескрајну пучину божанске љубави Христове. О браћо моја, како су речи бледе, кад треба говорити о љубави Христовој, - никад и нигде нису блеђе и немоћније него ту. Ваистину шта се може говорити пред таквим изненађујућим доказима љубави Његове: створи нас из љубави, ваплоти се из љубави, из љубави прими поругу и смрт нас ради, из љубави отвори нам небо и објави приготовљену нам славу бесмртну! Но и ово што смо набројали само је нешто од свега онога неисцрпног богатства, славе, красоте и животворне хране, што се назива љубав Христова. О кад би се само удостојили вером да се Господ Исус усели у срца наша, да би могли окусити љубав Његову неописану!

О Господе Исусе Христе, животе наш, мудрости наша и љубави наша, очисти нас и усели се у нас. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о немоћи нашој без Христа Господа

Без мене не можете чинити ништа. (I Јованова 5, 7-8)

Господ наш није имао обичај да говори преувеличано. Ничије речи у свету нису одмереније од његових. Па кад Он каже, да ми без Њега не можемо чинити ништа, онда то тако треба буквално разумети и примити. Он говори овде о добру а не о злу; никакво добро ми не можемо чинити без Христа, мимо Христа и насупрот Христа. Он је власник, давалац и надахнитељ свуколиког добра. Никакво добро не стоји ван Њега, као што никакво зло не стоји у њему. Ја сам чокот, а ви лозе, рекао је Он. Шта могу лозе без чокота? Могу ли расти и плод донети? Ништа, осим постати горивом.

Може човек мислити колико хоће, но не може никада замислити једно истинско добро, које није у Христу, и које не истиче из Христа. Ако неко рекне, да он чини добра и човечна дела мимо Христа, знајте, да су та његова дела кварна у језгру, и разједена било од сујете било од скривеног себичлука. Јер човек без Христа исто је што и лоза без чокота. То нам је сам Он казао. Чокот је скривен, а не види се, а лоза се види. Ипак и грожђе на лози и сама лоза зависе од чокота. Чокот свуколиког добра расте из срца Бога Оца и налева се сладошћу Духа Светога.

Господе Боже Троједини, помилуј нас и спаси! Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о Богу Духу Светом, који од Оца исходи

*А кад дође утјешитељ, кога ћу вам послати од оца,
Дух истине, који од оца исходи, он ће свједочити за мене
(Јован 15, 20)*

Недокучне су дубине бића Божјега, браћо. Но Бог нити се сакрио од нас сасвим нити нам је открио све. Колико немоћ наша може носити, толико нам је откривено; колико год нам је потребно за спасење, толико нам је откривено. О Духу Светом откривено нам је, да Он од Оца исходи и Сином се шаље. Нека нико не тражи више, да не би пао у заблуду. Чим од Оца исходи, значи да је једног бића с Оцем; чим се Сином шаље, да настави службу Сина, значи да је раван Сину. **О т а ц с в ј е д о ч и з а м е н е**, рекао је Господ Исус најпре; а сад каже за Духа истине: **о н ћ е с в ј е д о ч и т и з а м е н е**. Оба су сведока једнака, зато се Господ позива час на једног час на другог. И Онај који је свједочио и Онај који ће сведочити једнаки су у битности, јер не би Господ оставио сведока за будућност мањег од сведока из прошлости. Овако ми говоримо по човечански и у односу к времену, у ствари троје сведоче вечно на небу, по речима Јеванђелиста: **ј е р ј е т р о ј е ш т о с в ј е д о ч и н а н е б у : О т а ц , Р и ј е ч и с в е т и Д у х , и о в о ј е т р о ј е ј е д н о .**

Има људи, који тврде, да Дух Свети исходи од Оца и Сина. Ко им је то открио, и кад? Ми знамо, да Дух Свети од Оца исходи, јер нам је то открио Син Божји, Господ наш Исус Христос. Зато одбацујемо оне додатке нашој вери православној, који се не слажу са речима самога Господа. Но да се усвоје речи Господа пречистог потребна је велика чистота срца. Зато се више трудимо да очистимо срце наше од страсти него ли да се љубопитно навозимо умом на бескрајне дубине бића Божјег са нечистим срцем, јер ко је год тако чинио, пао је у јерес и душу своју изгубио.

О Господе Боже, велики и моћни, хвала Ти што си нам се јавио кроз Спаситеља нашег Исуса Христа, те знамо да нисмо деца мрака него синови светлости. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

против полутанства и о извршењу свега закона Божјег

Ово је требало чинити, и оно не остављати (Лука 11, 42)

Овде се мисли на закон и милост. У душу фарисеја и сектаната не стаје ово двоје, тј. они не могу и да врше прописе закона и да чине милост, него препирући се о томе, шта је важније од овога двога, једно испуштају а друго држе. Фарисеји су формално строго држали прописе закона, али су били сасвим напустили милост и човекољубље. Сектанти пак ласкају себи, да они држе правду Божију, но сасвим одбацују прописе црквених закона.

Православље представља пуноћу вере. Оно заповеда, да се чини ово и не оставља оно. Оно је пажљиво према спољашњим прописима вере, као човек кад иде између лонаца па чува да их не разбије. Но оно је још више пажљиво према правди и милости Божјој, као човек који идући између земљаних лонаца цени ове и чува не због земље, од које су лонци направљени, него због скупоцене садржине која је у њима. Празни лонци, који се никад никаквим пићем не пуне, без праведности су као празне законске форме фарисејске. Пиће пак, које се сипа у ветар, расипа се и губи, јер се не сипа у одређене за њ судове.

И тако у Православљу нема једностраности, као што је није било ни у Господу Исусу. Господ говори Јовану Крститељу, који дише правдом и милошћу Божјом, да треба испунити закон; а фарисејима, празним параграфлијама, без правде и милости Божије, говори: **м и л о с т и х о ћ у а н е п р и л о г а!** Очигледно је, да је важније оно што треба чинити од онога што не треба остављати. Но ни мало не значи, да је оно што је мање важно непотребно. У човечјем организму има пуно важнијих и пуно неважнијих органа, но сви они укупно чине тело човеково.

О Господе свеобухватни, не дај нам да будемо једностранни, но помози нам да испунимо сву вољу Твоју. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о суду и осуди

Који Њега (Христа) вјерује, не суди му се, а који не вјерује већ је осуђен. (Јован 3, 18)

Не суди се ономе ко верује Христа Господа, јер он сам себе суди, и исправља стопе своје према светлости која иде пред њим. Као човек у дубокој тами што подешава кораке свеје према свећи у руци, тако и онај ко верује Христа, то јест ко се упутио за Христом као за светлошћу у тами живота.

А онај ко не верује – **в е ћ ј е о с у ђ е н**. То јест онај ко нема путовође на непознатом путу, тек што је корачио први корак, изгубио је пут и залутао. Ко не верује Христа осуђен је на незнање, на немоћ, на гнев, на тетурање по кривим и изукрштаним путевима, на порок, на очајање, можда и на самоубиство. Осуђен је у два света: у овоме свету на бесмислену, телесну и варљивуегзистенцију, а у оном на вечну пропаст. О како је таман пут деце неверовања, и како дубок бездан између сваког њиховог првог и трећег корака!

Господе свемилосни, заиста немамо ни у кога и ни у шта веровати ван Тебе. Ти си наш Спаситељ од таме, греха и смрти. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о чудесној посети Сина Божјега

*Изиђох од оца, и дођох на свијет, и опет остављам свијет, и идем к оцу
(Јован 16, 28)*

Ове речи су, браћо, од судбоносне важности по нас. Јер од свега на овоме свету најважније је знати: има ли Бога, има ли живота после смрти? Ове речи су драгоцене од свега бисера у свету, и од сунца и од звезда, јер те речи изговорио је Онај који је најпоузданији и најистинитији сведок. Ваистину, речи су ове извор највеће радости за нас, погњурене у очајање, и у смрт после очајања. Оне сведоче да има Бога и живота после смрти. **И з и ђ о х о д О ц а** – то пре свега значи, да постоји Бог, од кога Господ Исус изиђе. **И и д е м к`О ц у** – и то значи, да постоји Бог Отац, коме се Син Божји враћа. Обе ове речи значе у исто време, да постоји живот вечни, и да смрт не значи наше уништење. Јер ове речи Господ је изговорио пред саму смрт Своју.

О слатке и дивне благовести! Оно што је срце свих људи и племена кроз све векове тамно наслућивало, Господ је посведочио као факт, ко истину.

Још ове речи потврђују јединство Оца и Сина, и божанство Господа и Спаса нашега. Бог нас је посетио, браћо моја сам Свевишњи Бог – свети, крепки и бесмртни Бог. То је врхунац утехе наше и радости наше.

О Господе Исусе, Сине Божји, сведоче истинити свега добра за ким срца наша даноноћно жуде, освети нас, окрепи нас и обесмрти нас. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о томе ко је Христос?

Ко говоре људи да сам ја (Марко 8, 27)

Ево, браћо, скоро ће 2000 година од онога дана када је Господ Исус ставио ово питање ученицима Својим. Од онда до данас ово је питање стављено сваком људском поколењу, свакоме белом дану и тамној ноћи; и свако поколење људско, и сваки бели дан и свака тамна ноћ морала је дати неки одговор на ово питање. Питање ово питање је живота или смрти, и одговор на њега живоносан или смртоносан. Т и с и Х р и с т о с С и н Б о г а ж и в о г а, одговорио је апостол Петар. И тај одговор је одобрен и похваљен од Господа Исуса.

Ко говоре људи данас да је Христос? Једни говоре, с Јеврејима, да је Он нарушилац закона и самозвани Месија. Други говоре, с Пилатом, да они уопште не могу да дођу до истине о овом човеку. Трећи говоре, с апостолима, да је Он Христос Син Бога Живога, Спаситељ и Искупитељ рода људског од греха и смрти, Васкрсли и Васкрситељ, Живи и Животодаван. И ми сви, крштени у име Свете Тројице, слажемо се с апостолима и светом црквом апостолском, која саборним гласом својим тако исповеда Христа Господа.

О Господе Сине Божји јединородни, помози нам, да Те сваког дана живота нашег, као Б о ж ј у с и л у и Б о ж ј у п р е м у д р о с т. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о тајанственом божанском тројству

*Јер је троје што свједочи на небу:
Отац, Ријеч и Свети Дух; и ово је троје једно.
И троје је што свједочи на земљи:
дух, и вода и крв; и троје је заједно. (I Јованова 5, 7-8)*

Кад читамо Свето Писмо треба будно да мотримо на сваку реч. Брзом читаоцу, на пример, неће пасти у очи разлика коју Јеванђелист повлачи између небеског тројства и земаљског тројства. За небеско тројство он каже: и ово је троје **ј е д н о**, а за земаљско: и троје је **з а ј е д н о**. Огромна је разлика између бити једно и бити заједно. Отац, Син и Дух Свети су једно, док су дух и вода и крв само заједно, а не једно. Јер и непријатељи могу бити заједно али не и једно. Сви су људи на земљи заједно али нису једно. Вода и крв чине тело, а дух је дух. **Т и ј е л о п а к ж е л и п р о т и в д у х а а д у х п р о т и в т и ј е л а** (Галатима 5,17); нису, дакле, једно, али су ипак заједно. И кад човек умре, заједница се кида и престаје; крв и вода иду на једну страну, а дух на другу. Дочим је божанско тројство на небесима не само заједно него и једно.

Но има једно тројство у унутрашњем небу човековом, које треба да буде не заједница него јединство, да би човек блажен био и овога и онога света. То је јединство ума, срца и воље. Докле је ово троје само у заједници, дотле је човек у рату и са самим собом и са небеским Тројством. Када пак ово троје постане једно, тако да ниједно не влада и ниједно не робује, онда човек бива испуњен једним **м и р о м к о ј и п р е в а з и л а з и с в а к и у м** (Филибљанима 4,7, сваку реч, свако објашњење, сваки страх и сваку жалост. Тада мало небо у човеку почиње личити на велико небо Божје, и **о б р а з и п о д о б и ј е** Божје бива тада јасно у човеку.

Господе троједини, помози нам личити бар на оне који личе на Тебе. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о Оцу и Сину

Ко види мене види онога који ме посла (Јован 12, 45)

Ко види светлост, види и сунце с друге стране: зар може неко видети сунце не видећи светлости? Да нам сунце не шаље своју светлост, нико од нас не би знао за сунце. Све наше знање о сунцу ми смо добили помоћу светлости која је од сунца. Никад нико није видео сунце помоћу неке друге светлости а не оне која је од сунца.

Тако је и са нашим познањем Оца помоћу сина. Ко не зна за Сина, не може знати за Оца. Ко позна Сина, позна и Оца. Ко види Сина, види и Оца. Бог се не можа познати без светлости Своје, која дође међу људе. Светлост Очева јесте Син. **Ј а с а м в и д е л о**, рекао је Христос. **И в и д е л о с е с в е т л и у т а м и**. Физички свет био би сав тама да није светлости од сунца. А духовни и морални свет, и сав живот људски, био би тама, да није светлости која је од Оца. А та светлост јесте Христос Господ.

Ваистину, браћо, нема праве светлости која осветљава биће Божје као што је Христос Господ. Ко Њега види, види Бога. Ко Њега не види, тај је у тами.

Господе Сине Божји, помози увек духу нашем да Тебе види, и кроз Тебе Оца Твог небесног и Духа Светога утешитеља, Тројицу једнобитну и неразделну, којој нека је слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о љубави и ближњим

Али остати у тијелу потребније је вас ради (Филибљанима 1, 24)

Озарен љубављу Христовом апостол Павле признаје у посланици Филибљанима, да је за њега **с м р т д о б и т а к**, пошто је његов **ж и в о т Х р и с т о с**. Љубав његова према Христу вуче га у смрт, да би што пре стао уз Христа, а љубав према верним људима опет гони га да још остане у телу. Па ипак то нису две љубави, које растржу апостола и вуку га на две стране, него једна иста, која отвара пред њим две ризнице блага: једна ризница блажени свет на небу, а друга душе верујућих на земљи. Оно небесно благо увеличава се овим благом са земље; ова ризница прелива се у ону. Да иде на небо – на то вуче апостола љубав и награда; да остане на земљу – на то га вуче љубав и дужност.

Па кад један смртан човек, браћо моја, налази да је потребније бити у телу из љубави према браћи својој, какво је онда чудо да је бесмртан Бог увидео пре апостола да је потребније бити у телу ради спасења рода људског него ли ван тела у царству духовном? Ова исповест Павлова пред Филибљанима – не објашњава ли нам она сасвим јасно побуде ваплоћења Сина Божјега? Тамо, на небесима је право Христово царство, и прави Христов живот, без примесе греха и смрти. Али љубав Сина Божјега према људима нашла је, да је потребније бити у телу, на земљу, међу људима. Ваистинуморамо бити благодарни апостолу Павлу, што нам је објашњавајући себе објаснио тајну Христова доласка и пребивања у телу.

Господе, диван си у светим Својим. Теби слава и хвала вавек.
Амин.

БЕСЕДА

о Богу Духу Утешитељу

И ја ћу умолити оца, и даће вам другога утешитеља да буде с вама ва вијек (Јован 14, 16)

Тамо где постоји љубав, браћо, не постоји заповест, него молба замењује заповест. Код оних који се љубе молба има већу силу него заповест код оних који се не љубе. Света Тројица представља врховно царство и величанство љубави. Исаија именује Свету Тројицу **в е л и к и с а в ј е т** (Исаија 9,6), а ваплоћеног Сина Божјег **в е л и к о г а с а в ј е т а а н г е л о м**, т.ј. послаником. Како се савет са јединством Божјим? И ти си један, па ипак се саветујеш са самим собом. Твој ум пита твоју вољу: можеш ли? и пита срце: хоћеш ли? А воља и срце питају твој ум: умеш ли? Па и поред тога унутрашњег саветовања у теби саме, ти си један, један човек, једна личност. Наравно ово је само бледа слика и сен Свете Тројице и њенога савршенога савета. Јер је у Св. Тројици потпуна равномерност и хармонија ипостаси. Оно што хоће Отац, одмах хоће и Син и Дух Свети.

И да ће вам другога утјешитеља. Видите, како је Син Божји сигуран, да оно што Он буде умолио и саветовао, биће одмах усвојено у Великом Савету божанском. И Отац ће се сагласити да пошаље, и Дух ће се сагласити да иде. Син Божји не каже: ја ћу умолити Оца да вам да, и верујем да ће Он дати; не, него: ја ћу умолити, и **д а ћ е в а м**. Он зна унапред, да ће Отац дати оно што Он буде искао; Он то зна, ако се може тако рећи, из вечнога искуства свога. Јер кроз сву вечност хармонија влада међу Оцем и Сином и Духом Светим. **Д а ћ е в а м д р у г о г а у т ј е ш и т е љ а**. Овим речима открива се потпуно равенство Сина и Духа Светога. Отац ће вам послати **д р у г о г а у т ј е ш и т е љ а**, равносилног са Мном, једнобитног са Мном, равночног са Мном. Он ће моћи потпуно заменити Мене на свој начин, сходно Својој дивној ипостаси, која је једино различна од ипостаси Сина.

О браћо моја, видите ли, како цела Света Тројица узима учешћа у нашем спасењу? Видите ли, чији смо ми? Видите ли, какво се достојанство нама смртнима и грешнима даје?

О пресвета и преславна Тројице, Боже наш, помилуј нас и спаси. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о другом доласку Христовом

А кад дође син човечји у слави својој и сви свети анђели с њиме, онда ће сјести на пријестолу славе своје (Матеј 25, 31)

Овако рече Господ, и то баш пред само најужасније понижење Своје, пред везивање, пљување, шамарање, исмевање и распеће. У најцрњим часовима Он говори о најведријем и најславнијем часу Своме. Пред ужасни и бедни излазак Свој из света Он говори о Своме поновном доласку у слави Својој. Најпре је дошао из пећине Витлејемске, скромно и невиђено, а идући пут доћи ће на облацима од ангела Својих. Први пут је као никао из земље, а други пут ће се јавити с неба. Први пут је стајао и клечао на земљи, а други пут ће да седи на пријестолу славе своје.

И кад поново дође у слави Својој не ће бити невиђен ни за кога. Нико не ће питати, као звездари при Његовом првом доласку: где је Цар? Сви ће овога пута видети Цара и познати Га као Цара. Но то виђење и познање некима ће бити на радост а некима на страх и ужас. Замислите радости оних који су Његову заповест испунили, који су у Његово име молитве и добра дела вршили, а нарочито оних који су за Његово име пострадали! И замислите страха и ужаса оних, који су га пљували и шамарали и распели у Јерусалиму, као и свих оних који се кроз векове подсмевају чудесима Његовим, ругају имену Његовом, газе заповести Његове!

Господе милостиви, опрости свима нама који име Твоје призивамо а по немоћи грешимо, опрости нам пре онога величанственог и судбоносног часа када се будеш јавио у слави Твојој, са онима светим ангелима Твојим. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о тајнама објављеним

Нема ништа сакривено што се неће открити, ни тајно што се неће дознати (Мат. 10,26)

Има једно око, браћо, које никад не спава. То је око Божје. Има на небесима, браћо, више очију него звезда на своду небеском. То су очи ангелске. Никаква завеса, никакав зид, ни мрак, не могу скрити ма какву тајну на земљи од тих очију. Пред Богом Свевидећим и ангелима Његовим светим све је откривено и јавно. Онај човек постаје злочинац, који поверује, да се дела људска могу сакрити. Тако су мислиле и старешине јеврејске, које припремаху у тајности свој злочин над Христом Господом, тајно Га гонише, тајно осудише, у мраку ноћном, тајно наимаше и потплаћиваше сведоке лажне, као и Јуду, и тајно Га осудише. Где су данас те њихове тајне? Све је постало јавно васцеломе свету. Пре се човек може сакрити од ваздуха него ли од вида Божјега. Све тајне људскога рода, и добре и зле, откривене су пред Богом; а многобројне од тих тајни Бог открива и васцелом свету према Своме промислу. Људи који могу да схвате ову истину, да Бог види све и зна све, опрезно се чувају и од злих помисли у тајности срца свога, а камо ли од злих дела. Кад год те срце потегли на зло, о човече, сети се ових речи, које нису од човека него од Бога: **н е м а н и ш т а с а к р и в е н о ш т о с е н е ћ е о т к р и т и**. А ти што чиниш добро у тајности, не малаксавај: свако твоје добро уписано је на небесима, и објавиће се у своје време.

Господе Свевидећи, помози нам и спаси нас. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о трпљењу до краја

Али који претрпи до краја благо њему (Мат. 10,22; 24, 13)

Господе предивни, Ти си све претрпео, све до краја, зато си постао не само блажен него и извор блаженства за све људе који себи добра желе, кроз векове и векове!

И апостоли претрпеше све до краја, и уђоше у вечно блаженство.

И мученици Христови претрпеше све муке до краја, и посташе усиновљени санаследници у царству Христовом.

И светитељи претрпеше драговољну тескобу и страдања до краја, па се прославише и на небу и на земљи.

Сваки оснивач новог друштва врбује себи следбенике обећањем добрих плодова и многих наслада но прећуткује навлаш све тегобе и трудове, који воде оним плодовима и оним насладама. Једини је Господ Исус рекао сву истину Својим следбеницима, и горку и слатку страну истине. Он није обећавао плодове без службе, нити славу без страдања, нити крајњи одмор без трновитог пута, нити победу без борбе, нити сласти без горчине, нити царство без суза и одрицања.

Кад је набрајао многе муке, које ће задесити Његове следбенике, Он их најзад не оставља без утехе. Он даје смисао њиховом страдању, и не оставља их у тами. Он вели: а л и к о ј и п р е т р п и д о к р а ј а б л а г о њ е м у. А какво је то благо, које чека оне који претрпе све до краја, то је и Он сам довољно открио, а то су посведочили, и до дан данас сведоче, многи светитељи, који или јавише се вернима из онога света у слави, или пак будући још у телу уздигоше се духом до виђења оне славе и оног блаженства које чека верне, избране и истрајне.

Господе, Ти си наша снага. Помози нам да претрпимо све до краја с вером да си Ти уз нас. Теби слава и хвала вавек. А м и н.

БЕСЕДА

о виду очију и виду духа

На очи нађе се као човјек (Филиб. 2, 7)

То апостол Павле говори, онај исти апостол, који је о Господу Исусу рекао, да је Он обличје Бога што се не види, да је рођен пре сваке твари (Колош. 1, 15), и да у Њему живи свака пуноћа Божанства тјелесно (2,9). То је Господ по суштини и по унутрашњем бићу своје, но на очима се нађе као човјек. Људи којима је срце окамењено и ум помрачен распознају предмете око себе само очима. Такви људи у оне дане погледаше очима и видеше Исуса као човека, и не даде им се да ишта више дознаду о Њему сем оно што телесним очима видеше. Телесни људи погледаше у Исуса и видеше тело, али не видеше у том телу ни Бога ни човека (идеалног и безгрешног).

И данас ко суди само према ономе што види, одриче Исусу све оно што не може да види и код осталих људи. Нико не може о Господу правду рећи, ко Га само очима цени. Оно што очи могу од Њега да виде то је само једна мала завеса, иза које се крију вечите тајне неба и највеће тајне времена и земље. Но да се види оно што се крије у Њему иза телесне завесе, за то треба имати вид духовни, т.ј. Духа Божјега у срцу своје, Духа, који отшкрињава завесу и показује тајне.

Господе, Тајно најслађа, удостој нас посете Духа Твог Светог. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о руци издајниковој

Али ево рука издајника мојега са мном је на трпези (Лука 22, 21)

Најтеже је једном војводи војевати кад има непријатеља и унутра, у логору; не само споља, него и унутра, међу својима. Јуда је био рачунат међу своје, међутим он је био унутрашњи непријатељ. Наоколо су се збијали и згушњавали редови непријатеља Христових а унутра он је спремао издају. Рука његова била је на трпези, коју је Христос благословио, а мисли су његове биле тамо међу непријатељима, где су најцрња злоба и мржња и пакост кључале против кротког Господа.

Но зар и данас није рука многих издајника Христа на трпези заједно са Њим? Јер која трпеза није Христова? На којој трпези нису Његови дарови? Он је домаћин, и Он корми и поји Своје госте. Ништа гости немају свога, ништа! Свако добро и свако обиље, које им се даје, даје им се руком Христовом. Није ли, дакле Христос присутан свакој трпези, као домаћин и као слуга? И нису ли, дакле, руке свију оних који и данас издају Христа, на трпези заједно са њим? Једу Његов хлеб, а говоре против Њега. Греју се Његовим сунцем, а клеветају име Његово. Живе од милости Његове, а Њега изгоне из својих домова, из својих школа, из својих судова, из својих књига, из својих срца. Газе Његове заповести вољно и злобно; ругају се Његовом закону. Зар то нису издајници Христови и следбеници Јудини? Но не бој их се! Бог није наредио да их се бојимо но да чекамо и видимо њихов крај. И Господ Христос није се убојао Јуде, нити се Он боји свих издајничких хорди до краја времена. Јер Он зна крај њихов, и Он већ има победу Своју у рукама Својим. Не бој се, дакле, ни ти. Но држи се верно Христа Господа, и кад ти се учини да Његова ствар у свету напредује и кад ти се опет учини да Његова ствар пада и гине. Не бој се. Јер ако се убојиш, може се рука твоја наћи стегнута под руком Јудином на трпези Христовој.

О Госпoде Свепобедни, подржи нас силом и милошћу Твојом. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о јединству бића Оца и Сина

Ја и отац једно смо (Јов. 10,30)

Што је више чудеса чинио Господ Исус и што се више приближавао смрти, све је отвореније говорио о Себи. Многобројна чудеса и дужина времена, довољна за размишљање, дејствовали су и на незлобне и злобне; незлобни су постали пријемчиви за откривење високих тајни Божјих, а злобни су зломом све више себе помрачавали и онеспособљавали за пријем тих тајни. Зато злобни у з е ш е к а м е њ е да га убију.

Ј а и о т а ц ј е д н о с м о. Отац и Син једно су по суштини бића, но нису једно по ипостасима, јер иначе не би се звали са два имена – Отац и Син. Све особине бића Очевог има и Син, има и Дух Свети; али особине ипостаси Очеве припадају само Оцу, и особине ипостаси Сина припадају само Сину, и особине ипостаси Духа припадају само Духу. Но кад је реч о божанској суштини Син може казати: Ја и Отац једно смо; и Отац може казати: Ја и Син једно смо; и Дух Свети може казати: Ја и Отац једно смо, и ја и Син једно смо.

Јединство Свог бића са Оцем изразио је Господ Исус и даљим речима: о т а ц ј е у м е н и и ј а у њ е м у. Може ли се јасније говорити о божанству Сина? Може ли се људским језиком јаче изразити јединство триипостасног Бога? Догма о божанству Сина Божјега као и догма о јединству бића божјега откривене су и положене самим Господом Исусом Христом. Нека нико, дакле, не поклања вере обманама неких неверника и јеретика, као да сам Господ Исус није објавио Своје божанство него да је та догма тобож доцније истакнута у цркви. Да Христос није објавио Своје божанство, зашто би Јевреји рекли Њему: г р а д и ш с е Б о г ? И зашто би се дигли камењем на њега?

О Господе Исусе, Сине Божји, једнобитни са Оцем и Духом Светим, помилуј нас и спаси нас силом и добротом Божанства Твога, свесилнога и преблагога. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о наследнику и о робу

Док је нашљедник млад ништа није бољи од роба (Галатима 4, 1)

Док је царевих у колевци, шта ли је он бољи од сина робова? Нити је тело његово боље, нити мисли његове узвишеније, нити жеље његове чистије. Какав је син царев такав је и син робов, такав и син просјаков. И са неколико година син царев не разликује се од сина роба. Када пак син царев порасте и са пуном свешћу о свом достојанству прими власт над царевином, а када син робов порасте и са пуном свешћу подлегне јарму ропском, тада се види огромна разлика. Тада се објављује јасно, да наследник и роб нису једнаки, јер роб има да робује а цар да господари.

Тако је и с хришћанином и нехришћанином, хоће апостол да каже. Нехришћанин рабује природи, хришћанин влада природом. И нехришћански преиод историје рода људског показује, како је човек био роб стихија, роб тела, роб идола и творења. А хришћански период историје рода људског показује, како је човек господар и властелин, племић царскога рода, и наследник свега.

Чак и они који су знали за једнога истинитог Бога, као што су били Израилџци, нису били према Богу као деца и наследници према оцу своме него као робови и слуге према господару и судији. **А к а д с е н а в р ш и в р и ј е м е**, и дође на земљу **С и н Б о ж ј и Ј е д и н о р о д н и**, Он учини да **п р и м и м о п о с и н а ш т в о**, и да Духом Божјим ословљавамо Бога: **А в в а О ч е!**

Што дође, браћо, Христос на земљу? Да нас учини бољим од робова, да нам да право синова и дужност господара. Право синова јесте да именован Христовим зову Бога Оцем, и дужност је господара да владају над собом, над својим телом, над својим мислима и жељама и над свом природом око себе.

Сине Божји Јединородни, Твојом милошћу и жртвом ми смо примили посинаштво; о помози нам да га Твојом помоћи у чистоти и истини одржимо до краја. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о колебљивости Пилата

*Ода тада гледаше Пилат да га пусти...
Тада им га предаде (Пилат) да се разапне (Јован 19, 12, 16)*

Откуд ова противречност у Пилату? Откуд ово двојство воље у једном истом човеку? Док је стајао под светлошћу лица Христовог Пилат је од свег срца хтео да пусти Праведника. Но кад га је обузела тама јеврејска, он се сагласио са делима таме. То је семе, пало у трње. Док је Христово лице светлило над семеном, семе је никло; али чим је семе остало без те светлости, тама од трња угушила га. Док је Господ Исус господарски говорио Пилату о Цару небеском рекавши му: **ти не би имао власти никакве на да мном када ти не би било дано одозго**. Пилат се осећао као побеђен страхом од Бога. Но кад је гомила јеврејска викнула Пилату: **ако овога пустиш ниси пријатељ ћесару**, Пилат је био потпуно побеђен страхом од цара земаљског. И страх за тело надвладао је страх за душу, као што се и дан данас понекад дешава.

Пилат је био ученик светске мудрости. А светска мудрост не даје снаге него улева страх. Светска мудрост не подржава душу него тело. Светска мудрост не улева страх за душу него страх за тело и за све оно што је телесно. Ево у Пилату једног јасног и жалосног примера, какве људе васпитава светска мудрост мимо Бога и насупрот Христа. Но Пилатова слабокарактерна и колебљива душа није слика само незнабожаца него и неутврђених хришћана. Понеки хришћани посведневно, и неосетно а често и несвесно, хтели би час да ослободе Христа од мрачног и злочиначког инстинкта јеврејског у себи, а час опет да Га пусте томе инстинкту на распеће. То бива увек онда када један хришћанин погази неку заповест Христову ради испуњења неке своје телесне жеље. Час светлост те заповести осветли срце колебљивог хришћанина, час опет тама телесна толико навали на њега, да се он потпуно предаје њој.

Господе дуготрпељиви, не уклони светлост лица Твога од нас ни за један трен ока, да нас тама не савлада. Да останемо деца светлости до краја, Господе помози нам. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о путовању с Христом на дубину

Хајде на дубину (Лука 5, 4)

Тако нареди Господ Петру и осталим апостолима **к а д а п р е с т а г о в о р и т и**. То значи, да Он прво даје поуку, па одмах за тим позива на дело. То исто и за нас важи: чим се научимо нешто из Јеванђеља, одмах треба да пођемо да то остваримо. Ученици делатељи мили су Господу, а не само ученици.

Х а ј д е н а д у б и н у ! Украј обале, из плићине, говорио је Господ народу, који је мање посвећен у тајне царства Божјега, а апостоле Он позива на дубину. У плићини је мања опасност, али је и лов мањи. У плићини су змије и жабе и други мањи гадови водени – то је сва опасност; и у плићини су само малене рибе – то је сав лов. А на великој дубини је и опасност велика. Тамо су велики зверови морски и велике буре – то је опасност; но тамо су и велике и добре рибе у огромној количини – то је лов. **О посвећено, хајде, дакле на дубину!**

Х а ј д е н а д у б и н у тајанственог мора животног, но не крећи се без Христа на лађи својој. Нипошто. Јер не само што не можеш провести сву ноћ свога живота не уловивши ништа као што се Петар жаљаше: **с в у н о ћ с м о с е т р у д и л и , и н и ш т а н е у х в а т и с м о** – не само то, него мореш и горе проћи, ако Христос није на лађи. Могу те буре сковитлати и у понор бацити, могу те и големи зверови морски појести. Буре то су страсти твоје сопствене, о посвећени, које иду с тобом неминовно, ако се кренеш на дубину без Христа. Големи зверови морски то су демони, који за трен ока могу тебе упропастити као што за трен ока упропастише **в е л и к и к р д с в и њ а о д д в е х и љ а д е**.

Идеш ли пак с Христом на дубину, не бој се ништа, но радосно и храбро иди, припијен уз Господа. Уловићеш најбољи лов, и напунићеш њиме обе лађе, и телесну и душевну. Најбољи лов уловићеш, о посвећени, и без опасности изаћи ћеш на обалу, на обалу Царства Христовога. Само никуд без Христа! Ни у плићину, ни на дубину. У плићини ће ти досадити и глад и многи ситни гад, а на дубини ће те зло превелико снаћи.

Ти си наш крманаш, наша одбрана, наше пристаниште, о свемоћни Спаситељу! Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о једном Путу, Истини и Животу

*Ја сам пут и истина и живот; нико не ће доћи к оцу до кроза ме
(Јов. 14, 6)*

Ове речи, браћо, нису само речене, него и крвљу залирене, васкрсењем потврђене, Духом Светим у срца верних усађене, и црквом кроз векове и векове доказане и – доказане. Од свију блага на свету људи највише воле живот. И више воле људи живот него ли и истину, иако нема живота без истине. Врховно је благо, дакле, живот, а истина је темељ живота. Ко љуби живот, мора љубити и истину. Но где је пут ка истини? Ј а с а м п у т, вели Господ. Он не вели: и ја сам пут, да не би неко помислио, као да има и неки други пут ка истини изван Господа Исуса. Но Он није само пут него и и с т и н а и живот, да нико не мисли као да има и нека друга истина и неки други живот изван Господа Исуса. Он се зато родио као човек, да људима пут покаже; зато се и распео, да крвљу Својом обележи пут. Н и к о не ће доћи о ц у д о к р о з а м е. Ово треба да разумеју они који се заваравашу помишљу, да могу познати Бога и задобити царство Божје и мимо Господа Исуса Христа. Ту лажну наду, ту очајну самообману, Господ им је сасвим пресекао горњим речима. И апостол, који је те речи чуо и записао у Јеванђељу, исказује их у посланици својој још и овако: к о ј и с е г о д о д р и ч е с и н а н и о ц а н е м а (I Јов. 2,23).

О Господе Исусе, благословени и изворе благослова, ваистину Ти си нам једини пут, једино видело, једина истина, једини живот и животодавац. Тебе признајемо пред људима и ангелима као јединог Бога и Спаса нашега. Помилуј нас и спаси нас. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о Томином опиту

Господ мој и Бог мој (Јован 20, 28)

Кад је апостол Тома опипао ране Господа Исуса он је узвикнуо: **Господ мој и Бог мој!**

Кад је Марија Магдалена чула глас Васкрслог она је у души узвикнула: **Господ мој и Бог мој!**

Кад је Савле видео светлост и чуо речи Васкрслог, он је признао: **Господ мој и Бог мој!**

Кад су незнабошци с дивљењем гледали како безбројни мученици радосно подносе муке и питали их ко је тај Христос, свак је одговарао: **Господ мој и Бог мој!**

Кад су се ругачи ругали војскама испосника и питали их, ко је тај рад кога полажу они на себе тежак подвиг, сви су имали један одговор: **Господ мој и Бог мој!**

Кад су се подсмевачи подсмевали девојкама, које се заветоваху девствовати, и питали их, ко је тај рад кога се оне одричу брака, све су имале један одговор: **Господ мој и Бог мој!**

Кад су среброљупци с чуђењем питали многе богаташе, ко је тај рад кога раздају своје богатство и постају сиромаси, сви су они одговарали једно и исто: **Господ мој и Бог мој!**

Неки Га видеше и рекоше: **Господ мој и Бог мој!** Неки Га само чуше и рекоше: **Господ мој и Бог мој!** Неки Га опипаше и рекоше: **Господ мој и Бог мој!** Неки Га опазише у ткиву догађаја и у судбама народа и рекоше: **Господ мој и Бог мој!** Неки осетише присуство Његово у животу своме и узвикнуше: **Господ мој и Бог мој!** Неки га распознаше по неком знамењу, на себи или на другима, и узвикнуше: **Господ мој и Бог мој!** А неки пак само чуше о Њему од других, и повероваше, и узвикнуше: **Господ мој и Бог мој!** Ваистину, ови последњи су најблаженији! Узвикнимо и ми сви од свега срца, ма како да смо дошли до познања Њега или до сазнања о Њему: **Господ мој и Бог мој!** Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о ништавилу свега у сравњењу са Христом

Држим све да су трице, само да Христа добијем (Филибљанима 3, 8)

Апостол који ово пише имао је светску ученост, имао је богатство и пријатеље, имао је младост и здравље, имао је све изгледе на светске успехе у своме народу. Но он каже: *с в е о с т а в и х!* Ради Христа Исуса Господа својега све остави. Пред светским мудрацима постаде као будала, пред богатшима као просјак, пред пријатељима као непријатељ; младост и здравље изнуди драговољним мукама и страдањима; све изгледе на светске успехе затвори сам себи једним потезом. И зашто све ово учини ти, о свети апостоле Павле? Зато што држим све да су трице, само да Христа добијем.

Па да ли се, браћо, превари апостол Павле оставивши све као трице, и да ли доби нешто више добивши Христа? Двадесет столећа сведоче, да се апостол не превари, и да добивши Христа доби несравњиво и више и боље од онога што остави и жртвова. Доби мудрост изнад сваке светске учености, и богатство нетрулежно и непропадљиво; и пријатеље у лицу нелажних ангела Божјих; и бесмртну младост без болести и старења; и успех божански, који траје без промене у животу вечном. Све ово он доби добивши Христа. И све ово он доби оставивши све што свет даје љубимцима својим.

Заиста, браћо, бољи је Христос од света; и нема речи којима би се описала Његова надмоћност над светом. Свет своје љубимце обмањује, а Христос Своје љубимце истински награђује. Јер свет даје мало а узима све; даје трулеж а узима живот. Христос пак тражи мало а даје све; тражи да одбацимо трулеж а даје живот вечни. Христос је, браћо, наш једини истински пријатељ.

О васкрсли Господе Христе, помози нам одрећи се трица, одрећи се трулежи, и даруј нам живот вечни. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о спасењу душе као крају вере

Крај ваше вјере – спасење душама (I Пет. 1,9)

Шта је крај вјере, браћо? Спасење душе. Шта је циљ вере? Спасење душе. Шта је плод вере? Спасење душе. Ми не држимо, дакле, веру ради вере него ради спасења душа наших. Нико не путује због пута него због некога или нечега, што га очекује на крају тог пута. Нико не баца коноп у воду, у којој се неко дави, ради конопа него ради дављеника, да га спасе. И веру је нама Бог дао као пут, на крају кога путници ће примити спасење спасење душа својих. И као коноп додао је Бог веру нама дављенима у мрачним водама греха, незнања и порока, да би помоћу вере спасли живот свој.

То је намена вере. Ко год зна, колика је цена душе људске, као и шта значи спасење душе, тај мора признати, да ништа у овоме свету нема ни потребније ни корисније од вере. Трговац, који носи у земљаном лонцу драго камење, брижљиво и обазриво чува лонац, скрива га и стражари над њим. Да ли због лонца улаже трговац толики труд и бригу? Не због лонца него због драгог камења, које је у лонцу. Цео наш земаљски живот је као земљани лонац, у коме се скрива једна неисплатива драгоценост. Та драгоценост јесте душа наша. Лонац је јевтин, али драгоценост је драгоценост. Треба имати веру прво у драгоценост душе људске, друго у будући сјај и живот душе у царству Божијем, треће у Бога живог, који чека да му вратимо душе, које нам је Он и дао, и четврто и могућност да се душа изгуби у овоме свету. Ко има веру у то четврто, тај ће знати чувати душу своју, и знаће још, да је спасење душе крај његовог пута, циљ његовог веровања, плод његовог живота, смисао његовог битисања на земљи, и оправдање његових страдања.

Ми верујемо ради спасења душа наших. Ко има истиниту веру, тај мора знати, да је вера ради спасења душа. Ко мисли, да његова вера нечем другом служи а не спасењу душе његове, тај нити има истиниту веру нити познаје драгоценост душе своје.

О Господе Исусе преблаги, Ти си нам дао веру светлу и победоносну, Ти је укрепи и одржи у нама да би непостиђени стали пред Твој Суд са душама чистим и светлим. Теби слава и хвала вавек. Амин.

БЕСЕДА

о пророкованим ругачима светиње

И ово знајте најприје да ће у пошљедње дане доћи ругачи који ће живљети по својијем жељама (II Пет. 3,3)

Да ли се огледало мења и криви, кад ругач стоји пред њим смејући се и ругајући се огледалу? Не, огледало се не мења и не криви, него остаје какво је и било. Ни Бог се, браћо, не мења и не криви, кад му се ругачи смеју и ругају. Непроменљиви и пречисти Бог зна, да се ругач самоме себи руга. Својим ругањем светињи Божјој ругач себе криви, и себе прави наказом. А светиња Божја стоји нетакнута.

О како су већ у наше време, у наше дане, пристигли многи ругачи! Многи премноги – но њихово је мноштво немоћније од Једног Јединог. Шта је мноштво прашине пред једним јаким ветром? Само треба чекати, наоружан стрпљењем чекати, док ветар јак не дуне.

Пристигли су многи премноги ругачи, који се ругају Божјој речи. Они нуде своје речи место Божјих, несвете место светих, гнојне место здравих, смртоносне место животворних. Но реч је Божја као јак ветар, а њихове су речи као прашина.

Ругачи су пристигли, многи премноги, који се ругају Божјим делима, и још ће више пристизати. Они хвале своја дела изнад Божјих дела, и веле, да су дела руку њихових боља и разумнија од дела Божјих. Њихова су дела краћа; јер све што су доброга саградили, саградили су од Божјег материјала и према угледу на Божје грађевине; и све што су злога саградили, саградили су од ђаволског материјала и по угледу на ђаволске грађевине. Чиме се, дакле, хвали прашина? Чиме ће се хвалити ругачи данас-сутра, кад дивљи магарци буду роптали копитама по гробовима њиховим?

Господе пречисти, свете су речи Твоје и силне као јак ветар, и света су дела Твоја и нема им броја ни мере. Господе пречисти, спаси језик наш од ругања, и спаси живот наш од ругача. Теби слава и хвала вавек. Амин.